

КОНФЕРЕНЦІЯ З НАУКОЗНАВСТВА ТА ІСТОРІЇ НАУКИ «ДОБРОВСЬКІ ЧИТАННЯ» ДО 95-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Г.М. ДОБРОВА

11 березня 2024 р. в Інституті досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України відбулася чергова щорічна конференція, присвячена вшануванню пам'яті доктора економічних наук, члена-кореспондента НАН України Геннадія Михайловича Доброва — талановитого та неординарного вченого, засновника і першого керівника Центру (з 2015 р. Інституту) досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки, фундатора школи наукознавства в Україні, автора першої та єдиної на пострадянському просторі монографії, де викладено системну концепцію розвитку наукознавства. Геннадія Михайловича немає з нами вже 35 років, змінився світ, виросло нове покоління науковців, але його ідеї продовжують жити і набувати нового змісту в умовах сьогодення.

Добровські читання є щорічним науковим заходом, під час якого співробітники Інституту звітують про власні здобутки, а учні Г.М. Доброва мають нагоду поспілкуватися та згадати свого вчителя. Традиційно Добровські читання проводяться в два етапи. На першому етапі відбуваються наукові семінари у відділах, де співробітники доповідають про результати, отримані за рік роботи. На другому етапі — пленарне засідання, де виступають співробітники Інституту, колеги з інших наукових установ та учні Г.М. Доброва. В останні чотири роки (через пандемію *Covid-19* і війну з РФ) конференція проводиться у режимі онлайн із застосуванням програми ZOOM. На цьогорічній конференції «Проблеми оцінювання наукової діяльності» обговорено питання організації науки та управління науково-технологічною та інноваційною діяльністю в історичному та сучасному контекстах.

Пленарне засідання 11 березня 2024 р. відкрив директор Інституту, д-р екон. наук *Б.А. Маліцький*, який поділився своїми спогадами про Г.М. Доброва як ученого, вчителя, колегу та просто чуйну, добру людину. Г.М. Добров створив колектив однодумців, де панувала дружба та

творча атмосфера, він був генератором ідей і вимагав від інших творчої та ефективної праці. Геннадій Михайлович був «мотором», навколо якого все працювало, він проводив регулярні наукові семінари, де виступали не тільки імениті науковці, а й аспіранти та колеги з інших інститутів.

У ті часи не було Інтернету, електронної пошти, мобільних телефонів, співробітники Інституту і аспіранти працювали на робочих місцях. Г.М. Добров мав звичку заходити до кабінетів і цікавитися ходом виконання досліджень, уважно слухав, робив зауваження, пропонував підходи до удосконалення роботи і був дуже незадоволений, якщо не бачив прогресу. Г.М. Добров часто виїздив у відрядження до різних міст СРСР і за кордон і кожного разу привозив наукову літературу, яку роздавав співробітникам, а також розповідав про нові наукові проблеми і пропонував вивчати закордонний досвід для використання в Україні.

Г.М. Добров ініціював проведення комплексних досліджень стану та прогнозування науково-технічного потенціалу, брав участь у Комплексній програмі науково-технічного прогресу країн-членів Ради економічної взаємодопомоги. Він був організатором міжнародних симпозіумів, засновником наукового періодичного видання «Наукознавство та інформатика», який згодом став науковим журналом «Наука та наукознавство». Г.М. Добров брав участь у міжнародному проєкті під егідою ЮНЕСКО як керівник проєкту від України, і саме завдяки його активній міжнародній співпраці в Інституті з'явився перший комп'ютер.

На пленарному засіданні виступив член-кореспондент НАН України, д-р екон. наук І.Ю. Єгоров із доповіддю «Метод проблемно-орієнтованих оцінок Г.М. Доброва та аналіз ефективності діяльності наукових установ». І.Ю. Єгоров був одним із останніх аспірантів і учнів Г.М. Доброва, багато років працював у Інституті, де захистив кандидатську та докторську дисертації, став провідним ученим НАН України. Зараз він є завідувачем відділу в двох установах — ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» і «Центр оцінювання діяльності наукових установ та наукового забезпечення розвитку регіонів України НАН України». І.Ю. Єгоров розвивав і використовував розроблений Г.М. Добровим метод проблемно-орієнтованих оцінок. Він доповів про трансформацію ідей Г.М. Доброва та можливості їх застосування в сучасних умовах під час аналізу ефективності діяльності наукових установ.

Старший науковий співробітник, канд. екон. наук В.Ю. Грига і науковий співробітник Ю.О. Рижкова, які починали творчий шлях у Центрі досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки під керів-

ництвом учнів Г.М. Доброва і зараз працюють у ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», виступили з науковими доповідями про тенденції розвитку науково-технологічного та інноваційного потенціалу України.

Доцент кафедри міжнародного бізнесу Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, канд. екон. наук *В.Д. Прилюк*, який у 70-х рр. минулого століття захистив кандидатську дисертацію і працював разом із Г.М. Добровим, розповів про Геннадія Михайловича як дипломата, про тонкощі дипломатичної роботи тих часів і про талант і винахідливість Г.М. Доброва у вирішенні складних політичних питань.

Співробітники Інституту виступили з презентаціями результатів виконання планових академічних тем:

- тимчасова виконувачка обов'язків завідувача відділу, д-р іст. наук *А.С. Литвинко* «Науково-організаційна діяльність Г.М. Доброва в галузі історії науки і техніки (до 95-річчя від дня народження вченого та 60-річчя відділу історії та соціології науки і техніки ДУ «ІДНТПН ім. Г.М. Доброва НАН України»)»;

- провідний науковий співробітник, канд. екон. наук. *Л.П. Кавуненко* «Міжнародна діяльність Г.М. Доброва»;

- зав. міжвідомчої лабораторії МОН і НАН України з проблем формування та реалізації науково-технологічної політики, канд. екон. наук *І.О. Булкін* «Наукознавство в призмі Рубрикатора науково-технічної інформації»;

- головний науковий співробітник, д-р екон. наук *В.П. Соловійов* «Питання оцінювання соціальної функції науки»;

- провідний науковий співробітник, д-р філос. наук *Л.В. Рижко* «Колегіальні та партисипативні підходи до оцінки наукових знань: здобутки та проблеми»;

- головний науковий співробітник, д-р екон. наук *О.С. Попович*, мол. наук. співр. *В.І. Кліменкова* «Наукова етика і академічна доброчесність у світлі сучасних проблем розвитку світових наукових систем»;

- науковий співробітник *Л.П. Овчарова* «Проблеми відтворення наукових кадрів у НАН України та шляхи їх вирішення (економічна оцінка)»;

- учений секретар Інституту, канд. екон. наук *А.І. Корецький* «Оцінка наукової співпраці України на прикладі бази даних *Scopus*»;

- старший науковий співробітник, канд. іст. наук *В.Г. Гармасар* «Розвиток біотехнологічних досліджень у провідних установах НАН України»;

- старший науковий співробітник, канд. мед. наук *В.І. Хоревін* «Інтернаціоналізація наукових досліджень НАН України як один з основних шляхів її розвитку в умовах сьогодення»;

- старший науковий співробітник, канд. іст. наук Ю.І. Мушало «Центри фундаментальних наукових хімічних досліджень в Україні»;
- науковий співробітник О.С. Соснов «Дослідження проблем оцінювання ефективності науково-виробничого циклу в працях В.Г. Чиркова»;
- молодший науковий співробітник О.В. Каплинський «Уніфікована система оцінювання наукової діяльності в Україні»;
- науковий співробітник А.К. Лі «Економічні проблеми України, що виникають за відсутністю формалізації різних видів доходів».

З виступами науковців, підготовленими у формі статей, можна буде ознайомитись у збірнику, який планується видати у другому кварталі 2024 р.

Л.П. КАВУНЕНКО,
провідний науковий співробітник
ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу
та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України»